

Uz sākumlapu>Ģimenes lietas un mantojums>Mantojums>Lietu tiesību (in rem) pielāgošana  
Lietu tiesību (in rem) pielāgošana

Slovākija

**1 Kādas lietu tiesības (in rem) var rasties mantošanas ceļā saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem?**

**A. Īpašumtiesības** (Civillkodeksa 123.–151. pants):

- 1) vienpersoniskas īpašumtiesības
- 2) kopīpašums (dalāms un nedalāms laulāto īpašums)

**B. Tiesības uz citas personas īpašumu** (Civillkodeksa 151.a–151.v pants)

- 1) ķīla (prasījumu nodibināšana, apakšķīla)
- 2) servitūti
- 3) aizturējuma tiesības

Īpašumtiesības mantojot pāriet no testatora mantiniekam(-iem) testatora nāves dienā. Nekustamā īpašuma **īpašumtiesību pāreja ir vienmēr jāieraksta** īpašumu reģistrā.

**Ķīlas** izmanto, lai nodrošinātu prasījumus un ar tiem saistītos maksājumus, ļaujot ķīlas ņēmējam gūt vai prasīt parāda nokārtošanu no ķīlas, ja parāds noteiktajā laikā nav pilnībā atmaksāts.

Ķīlu nodibina ar rakstisku līgumu, mantinieku noslēgtu vienošanos par mantošanu, tiesas vai administratīvas iestādes nolēmumu, vai arī ar likumu, un tā parasti stājas spēkā ar ierakstīšanu reģistrā.

**Servitūti** ierobežo nekustamu īpašumu īpašniekus par labu citām personām un uzliek tiem pienākumu neiebildst pret noteiktām darbībām, atturēties no noteiktām darbībām vai tādās veikt. Servitūtiem atbilstošās tiesības ir saistītas vai nu ar īpašumtiesībām uz konkrētu nekustamo īpašumu (piemēram, tiesības šķērsot zemes gabalu) vai ar konkrētu personu (mūža īre).

Ar īpašumtiesībām uz nekustamu īpašumu saistītus servitūtus (reālservitūtus) nodod ieguvējam kopā ar īpašumtiesībām uz īpašumu. Ar fizisku personu saistīti servitūti (personālservitūti) izbeidzas ar tās personas nāvi, kam par labu tie nodibināti.

**Aizturējuma tiesība** dod personai tiesības aizturēt kustamu īpašumu, kuru tai ir pienākums atdot, lai nodrošinātu nenokārtu mantisku prasījumu pret personu, kurai pretējā gadījumā šis kustamais īpašums ir jāatdod. Tomēr aizturēt nevar patvaļīgi vai krāpnieciski iegūtu mantu. Pamatojoties uz aizturējuma tiesību, kad notiek tiesas nolēmuma izpilde, kreditoram ir tiesības tikt vispirms apmierinātam no aizturētās mantas pirms citiem kreditoriem, ieskaitot ķīlas kreditorus.

**2 Vai šādas lietu tiesības (in rem) tiek reģistrētas nekustama vai kustama īpašuma reģistrā un, ja tā, vai šāda reģistrācija ir obligāta? Kurā reģistrā vai reģistros tās reģistrē un kādas ir reģistrācijai izvirzītās prasības un piemērotā kārtība?**

**A. Īpašumtiesības** uz nekustamo īpašumu, mājokļa īpašumu un nedzīvojamām telpām vienmēr ir jāieraksta īpašumu reģistrā, un šādi ierakstīšanai ir vispārēji saistošas sekas. Ja ir līgums par īpašuma pāreju, īpašumtiesības nestājas spēkā, kamēr šis līgums nav ierakstīts minētajā reģistrā. Citiem vārdiem — reģistra ierakstam ir konstitutīvas sekas. Nāves gadījumā ierakstam ir citas sekas, jo tikai pēc šā ieraksta veikšanas mantojuma procesā tiek ar atpakaļēju spēku atzīta īpašumtiesību pāreja mantiniekam nāves dienā. Šo procedūru regulē **Likums Nr. 162/1995** par īpašumu reģistru, un īpašumtiesību pārejas reģistrācija pēc mantošanas procesa pabeigšanas ir obligāta. Pieteikumu ierakstīšanai īpašumu reģistrā iesniedz notārs, kam tiesa uzdevusi vest mantojuma procesu, vai cita pilnvarota persona (mantinieks). Pieteikumu iesniedz teritoriāli piekritīgās rajona nodaļas kadastra departamentam.

Īpašumtiesības uz noteiktu veidu kustamo īpašumu ir jāieraksta attiecīgajos reģistros. Šo reģistru vidū ir: Uzņēmēj sabiedrību reģistrs (Likums Nr. 530/2003 par Uzņēmēj sabiedrību reģistru) — reģistra tiesas ir rajona tiesas pēc apgabaltiesas atrašanās vietas;

Mehānisko transportlīdzekļu reģistrs, par kuru atbild policijas rajona ceļu satiksmes nodaļa;

Rūpnieciskā īpašuma birojs Banska Bistricā, kam ir kompetence attiecībā uz visu Slovākiju, reģistrē patentus, preču zīmes, dizainparaugus un citus īpašniekdatu;

Centrālais vērtspapīru depozitārijs, kas reģistrē dematerializētu vērtspapīru pāreju; Slovākijas Republikas Centrālajam vērtspapīru depozitārijam ir kompetence attiecībā uz visu Slovākijas teritoriju;

Jūrlietu reģistrs, kas reģistrē atpūtas kuģus; Slovākijas Republikas Jūrlietu reģistram, ko uztur Slovākijas Transporta un būvniecības ministrija, ir kompetence attiecībā uz visu Slovākijas teritoriju.

**B. Tiesības uz citas personas īpašumu**

Reģistros ieraksta arī tiesības uz citas personas īpašumu, kas ierobežo īpašnieka tiesības atsavināt īpašumu. Vispārējā gadījumā ķīlu uz nekustamu īpašumu, mājokļa īpašumu un nedzīvojamo īpašumu **nodibina** ar tās ierakstīšanu īpašumu reģistrā.

1. Kustama īpašuma aizturējuma tiesība tiek nodibināta ar ierakstu Centrālajā aizturējuma tiesību notariālajā reģistrā (Likuma Nr. 323/1992 par notāriem un notāru darbību (Notāru kodeksa) 73.d –73.i pants un Notāru palātas iekšējie noteikumi), kuru uztur Notāru palāta; ja konkrētajam īpašumam ir atsevišķs reģistrs, ierakstu izdara šajā reģistrā (kā norādīts A punktā). Aizturējuma tiesību, ar aizturējuma tiesību saistītās informācijas grozījumus, kā arī tiesības izpildes uzsākšanu reģistrē notārs, pamatojoties uz pilnvarotas personas pieteikumu atbilstīgi attiecīgajos tiesību aktos paredzētajam. Minēto piemēro arī aizturējuma tiesības dzēšanai no Aizturējuma tiesību reģistra. Personām, kas iesniedz reģistrācijas pieteikumu, ir jāpierāda notāram savā identitāte vai — ja tās piesakās citas personas vārdā — jāsniedz pierādījumi, ka tās ir pilnvarotas to darīt. Personām, kas piesakās ķīlas reģistrēšanai, jāsniedz notāram visa likumā noteiktā informācija, ko pēc tam ievada ķīlu reģistrā. Ja ķīla ir noteikta ar mantinieku noslēgtu vienošanos par mantošanu vai ar tiesas vai administratīvas iestādes nolēmumu, personai, kas piesakās ķīlas reģistrēšanai, jāiesniedz notāram nolēmums, ar kuru ķīla nodibināta.

2) Liettiesiskus servitūtus nodibina, ierakstot īpašumu reģistrā.

3) Aizturējuma tiesības, kas pieļaujamas tikai attiecībā uz kustamu īpašumu, neregistrē.

**3 Kādas ir ar lietu tiesību (in rem) reģistrāciju saistītās sekas?**

Testatora nāves gadījumā īpašumtiesības pāriet mantiniekam testatora nāves dienā. Ierakstam reģistrā ir tikai deklaratīva nozīme.

**4 Vai ir spēkā īpaši noteikumi un procedūras, lai pielāgotu lietu tiesību (in rem), uz ko persona ir tiesīga saskaņā ar mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem, gadījumā, ja tās dalībvalsts tiesību aktos, kurā persona atsaucas uz attiecīgo tiesību, šāda lietu tiesība (in rem) nav zināma?**

2015. gada 1. decembrī stājās spēkā Likuma Nr. 97/1963 par starptautiskajām privāttiesībām un procedūras noteikumiem 67.a pants, kas atļāva pielāgot ārvalsts nolēmumā minētu lietu tiesību, pasākumu vai rīkojumu. Kad tiek pieņemts lēmums par tāda ārvalstu mantojuma nolēmuma izpildāmības pasludināšanu, kas ir saistīts ar lietu tiesībām, šis likums regulē nezināmās lietu tiesības pielāgošanu šajā procedūrā.

Lapa atjaunināta: 22/04/2022

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.